

SXEDIO.Κ43

8.10.1965: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΕΠΙΡΡΙΠΤΕΙ ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΤΑΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΦΙΞΗΣ ΤΩΝ ΠΥΡΑΥΛΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Στις **7** Οκτωβρίου **1965** ο Ραδιοσταθμός των Αθηνών μετέδωσε δήλωση επισήμου εκπροσώπου της Κυβέρνησης Στεφανοπούλου (ο Γεώργιος Παπανδρέου είχε ήδη παραιτηθεί από την Πρωθυπουργία) σύμφωνα με την οποία "η παρεμπόδιση της εκφορτώσεως αντιαεροπορικών αμυντικών πυραύλων εις Κύπρον ωφείλετο εις απόφασιν ληφθείσαν από κοινού υπό του τέως Πρωθυπουργού της Ελλάδας κ. Γ. Παπανδρέου και του Μ. Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπισκόπου Μακαρίου".

Η κατηγορία ήταν πολύ βαρεία εναντίον του Προέδρου Μακαρίου, ο οποίος αναγκάστηκε να λύσει τη σιωπή του, όσο του επιτρεπόταν, και να αποκαλύψει ότι η ευθύνη δεν ανήκε στον ίδιο, αλλά σε άλλους, έστω και αν δεν τους κατονόμαζε.

Ανέφερε ο Πρόεδρος Μακάριος στις **8** Οκτωβρίου **1965** σε γραπτή του δήλωση:

"Λυπούμαι να παρατηρήσω ότι ψεύδονται οι κυβερνητικοί κύκλοι οι οποίοι κατά τον ραδιοφωνικόν σταθμόν Αθηνών παρετήρουν ότι η απόφασις διά τον μη εφοδιασμόν των ενόπλων δυνάμεων της Κύπρου με πυραύλους ελήφθη από κοινού κατά τον παρελθόντα Απρίλιον υπο της Κυβερνήσεως κ. Γ. Παπανδρέου και εμού.

"Νομίζω ότι το εθνικόν συμφέρον επιβάλλει να συνεχίσω αίρων, εν σιωπή, τας αμαρτίας διαφόρων κυβερνητικών και πολιτικών εν Ελλάδι κύκλων, επί του θέματος των πυραύλων, ως και περί τον όλον χειρισμόν του Κυπριακού ζητήματος.

" Δεν δύναμαι όμως να αποκρύψω την απογοήτευσιν μου, διότι, ενώ ημείς αγωνιζόμεθα δι' ελευθερίαν και εθνικήν αποκατάστασιν, άλλοι

πολιτικολογούν επί του εθνικού θέματος της Κύπρου, χρησιμοποιούντες τούτο ως αντικείμενον κομματικής εκμεταλλεύσεως".

Ο Πρόεδρος Μακάριος δεν προχώρησε άλλο, αλλά έδωσαν σαφέστερες απαντήσεις έγκυροι πολιτικοί κυπριακοί κύκλοι, δηλαδή ο Κυβερνητικός εκπρόσωπος Μιλτιάδης Χριστοδούλου, ο οποίος επέλεξε την ανωνυμία.

Ανέφεραν οι κύκλοι αυτοί:

1. Οτι είναι τουλάχιστον παράδοξον το γεγονός ότι η Κυβέρνησις Στεφανοπούλου ενεθυμήθη μόλις τώρα να προβή εις την δήλωσιν της, καθ' ον χρόνον αι πληροφορίαί ότι υπήρξαν οι πραγματικοί υπαίτιοι της παρεμποδίσεως της εις Κύπρον αφίξεως του πλοίου με τους αντιαερπορικούς πυραύλους, ουδέποτε έπαυσαν να δημοσιεύωνται, με επικριτικώτατον μάλιστα τρόπον τόσον εις Κυπριακάς όσον και εις αθηναϊκάς εφημερίδας, από της πρώτης ημέρας καθ' ην ήχθη εις φως το τρομερόν εκείνο σκάνδαλον.

2. Οτι είναι εκπληκτικόν το γεγονός ότι διά της δηλώσεως της η Κυβέρνησις Στεφανοπούλου απειράσθη όχι μόνον να συγκαλύψη τους πραγματικούς ενόχους του σκανδάλου, παρά το ότι ούτοι δεν ανήκουν εις τους κόλπους, αλλά και να προχωρήση να επωμίση ευθύνας εις τον τέως Πρωθυπουργόν κ. Γ. Παπανδρέου και εις αυτόν ακόμη τον εθνικόν ηγέτην του Κυπριακού λαού Αρχιεπίσκοπον Μακάριον.

3. Οτι είναι πρωτοφανές μία Κυβέρνησις να αναλαμβάνη τον ρόλον του δικολαβικού συνηγόρου των πραγματικών ενόχων του σκανδάλου των πυραύλων, οι οποίοι, καίτοι επανειλημμένως κατωνομάσθησαν δημοσίως και επεκρίθησαν σφοδρότατα, ουδέποτε επροθυμοποιήθησαν να διαψεύσουν οι ίδιοι τας κατ' αυτών κατηγορίας.

4. Οτι η στιγμή καθ' ην η Κυβέρνησις Στεφανοπούλου απεφάσισε να προβή εις την "πουργατορικήν" δήλωσιν της διά να εξαγνίση τους ενόχους και διά να επωμίση ευθύνας εις ηγέτας που

δεν τους ανήκουν τοιαύται ευθύνας, αλλ' αντιθέτως που εδυσφόρησαν διά το πρωτάκουστον σκάνδαλον και εκράτησαν το στόμα κλειστόν μόνον, διότι εκήδοντο και κήδονται της διατηρήσεως του ενιαίου μετώπου Αθηνών-Λευκωσίας "δεν είναι καθόλου τυχαία" ούτε και άσχετος με προσφάτους επαφάς ωρισμένων κύκλων εις τας Αθήνας.

5. Οτι η Κυβέρνησις Στεφανοπούλου διά της δηλώσεως της, απεδείχθη ότι δεν φείδεται ενεργειών προκειμένου να συγκαλύψη σκανδαλώδεις καταστάσεις και πρόσωπα ενεχόμενα εις αυτά, έστω και όταν διά των τοιούτων ενεργειών της, υποσκάπτεται το κύρος της Εθνικής ηγεσίας του Κυπριακού λαού "και υπονομεύεται η ενότης του κοινού αγώνος Ελλάδος και Κύπρου διά την ικανοποίησιν των δικαίων διεκδικήσεων της Ελληνικής αυτής Μεγαλονήσου, εις μίαν μάλιστα τόσον κρίσιμον καμπήν του δυσχερεσιτάτου αυτού αγώνος".

Ομως η Αθήνα δεν επρόκειτο να σιωπήσει. Επανήλθε την επομένη με μια απάντηση που μετέδωσε το Αθηναϊκό Πρακτορείο, χρησιμοποιώντας και πάλι την πλάγια οδό.

Μετέδωσε το Πρακτορείο:

"Εις απάντησιν προς την γενομένην εν Λευκωσία δήλωσιν του Μακαρίου εν σχέσει με τους σοβιετικούς πυραύλους, κυβερνητικοί κύκλοι υπενθύμιζαν την δήλωσιν του Αρχιεπισκόπου επί του θέματος τούτου, την οποίαν έκαμε προς τον Έλληνα πρεσβευτήν εν Λευκωσία την 10ην Απριλίου 1965. Πέραν τούτου ουδέν άλλο σχόλιον είναι αναγκαίον".

Ο Πρόεδρος Μακάριος έδωσε πιο μαστιγωτική απάντηση μια και έβλεπε την Αθήνα να επιρρίπτει την ευθύνη αποκλειστικά στον ίδιο και χαρακτήρισε τους "κυβερνητικούς κύκλους των Αθηνών ψευδομένους" και τους προκάλεσε να δημοσιεύσουν αμέσως τας δηλώσεις "διά να καταφανή η αλήθεια".

Ανέφερε ο Πρόεδρος Μακάριος στις 9 Οκτωβρίου 1965:

"Οι Κυβερνητικοί κύκλοι των Αθηνών, αντί

ευθείας απαντήσεως εις την υπ' εμού κατηγορίαν ότι ψεύδονται επί του θέματος των πυραύλων, ομιλούν περί δηλώσεων μου προς τον εν Κύπρω Πρέσβυν της Ελλάδος κατά τον παρελθόντα Απρίλιον.

Επαναλαμβάνω ότι ψεύδονται οι κυβερνητικοί κύκλοι των Αθών και ανεντίμως προσπαθούν να καταλογίσουν εις εμέ ευθύνας επί του θέματος τουτου. Εάν δεν παραδέχονται την κατηγορίαν καλούνται να δημοσιεύσουν αμέσως τας δηλώσεις διά να καταφανή η αλήθεια".

Οι κατηγορίες του Προέδρου Μακαρίου στρέφονταν εμμέσως πλην σαφώς εναντίον του τέως Υπουργού Εθνικής Άμυνας Πέτρου Γαρουφαλιά, ο οποίος λύοντας τη σιωπή του την ίδια ημέρα (9.10.1965) παραδέχθηκε επίσημα ότι, ό,τι έπραξε, το έπραξε με εντολή του Γεωργίου Παπανδρέου.

Ανέφερε ο Γαρουφαλιάς:

"Ωρισμένα εφημερίδες της Κύπρου αποδίδουν την ευθύνην της μη μεταφοράς των ρωσικών πυραύλων εις Κύπρον αποκλειστικώς εις εμέ. Πρέπει να γνωρίζουν ότι, ό,τι έχω πράξει, το έπραξα κατόπιν εγκρίσεως του τότε Πρωθυπουργού κ. Παπανδρέου. Εχω μόνον να σημειώσω ότι δεν ήτο μόνον η παρουσία των ρωσικών πυραύλων εις Κύπρον ήτις απέτρεψε την τουρκικήν απόβασιν, ούτε άλλωστε η απουσία των ενεθάρρυνε τους Τούρκους εις απόβασιν".

Το θέμα έπαιρνε διαστάσεις και η αθηναϊκή εφημερίδα ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ δημοσίευσε στις 13.10.65 δήλωση του τέως Πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου ότι την απόφαση για τη ματαίωση της μεταφοράς των πυραύλων πήρε ο ίδιος.

Η ίδια εφημερίδα δημοσίευσε δήλωση του Προέδρου Μακαρίου, στην οποία ανέφερε ότι την απόφαση για μη έλευση των πυραύλων πληροφορήθηκε από τον αρχισυντάκτη της Σάββα Κωνσταντόπουλο:

"Πράγματι είναι αληθές ότι ο κ. Σάββας Κωνσταντόπουλος με προειδοποίησεν ότι θα ματαιούτο η άφιξις των πυραύλων", ανέφερε ο Πρόεδρος Μακάριος σύμφωνα με την εφημερίδα.